

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Også sendt elektronisk

Deres ref.: 15/2180
Vår ref.: 209324

Dato: 13. november 2015

Høring - Forslag til lov om endring av juridisk kjønn

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 25.6.2015 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sondrer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for velferdsrett. Lovutvalget består av Ola Viken (leder), Thorgeir Hole, Gro Sandvold, Monica Solberg-Leinebø og Marianne Klungland Bahus.

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

2. Kommentarer til de enkelte forslagene

Advokatforeningen støtter forslaget om rett til å endre juridisk kjønn basert på egen opplevelse av kjønnsidentitet. Herunder støtter Advokatforeningen at den "helserettslige myndighetsalder" på 16 år legges til grunn, i stedet for den alminnelige myndighetsalder på 18 år, jf. høringsnotatets punkt 7.2.1.

Advokatforeningen støtter også forslaget om at det ikke innføres noen refleksjonsperiode, men anser det fornuftig at det legges opp til en ordning der man må bekrefte sin søknad etter å ha mottatt informasjon om alle juridiske implikasjoner av å endre juridisk kjønn, jf. høringsnotatets punkt 8.2.

I høringsnotatets punkt 7.2.2 foreslås at barn mellom 7 og 16 år ikke kan endre juridisk kjønn uten at begge foreldre (dersom begge har foreldreansvar) samtykker til det. Når det gjelder barn og ungdom under 16 år mener Advokatforeningen at det bør vurderes særskilte regler for aldersgruppen 12 til 16 år, etter samme prinsipper som gjelder i helseretten. Det kan være grunn til å anta at spørsmålet om kjønnsidentitet særlig kan bli aktualisert i alderen etter fylte 12 år, noe som kan tilsi at man ikke bør ha samme regel for hele spennet fra 7 til 16 år.

Når det gjelder helsehjelp kan man etter pasient- og brukerrettighetsloven § 3-4 annet ledd unnlate å informere foreldrene dersom en ungdom mellom 12 og 16 år, av grunner som bør respekteres, ikke ønsker dette. Dette innebærer også at det ikke er nødvendig med samtykke fra foreldrene i slike tilfeller, eller at samtykke fra én av foreldrene er tilstrekkelig (i de tilfeller ungdommen ikke ønsker at den andre skal involveres).

Etter Advokatforeningens mening kan det være grunn til å vurdere samme ordning når det gjelder endring av juridisk kjønn, som på mange måter vil ha samme karakter av personlig forhold som helsehjelp, og der det på samme måte som ved helsehjelp kan være gode grunner til at en ungdom ikke vil involvere foreldrene. Advokatforeningen anser altså at ungdom over 12 år som ønsker å endre juridisk kjønn skal kunne tillates dette uten foreldrenes samtykke, eventuelt kun basert på den ene forelderens samtykke, i de tilfeller ungdommen av grunner som bør respekteres ikke ønsker at foreldrene skal involveres, eventuelt at kun den ene skal involveres.

Vennlig hilsen

Erik Keiserud
leder

Merete Smith
generalsekretær

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no